

Názov stavby: „**R1 – severný obchvat – v Banskej Bystrici**“

**Banská Bystrica, miestna časť Senica (okr. Banská Bystrica), poloha
pravobrežie Selčianskeho potoka**

Číslo výskumu: **99/2009**

Vedúci výskumu: **PhDr. Ján Beljak, PhD. a Mgr. Alena Bistáková (AÚ SAV Nitra)**

Investor: **GRANVIA Construction, s.r.o.**

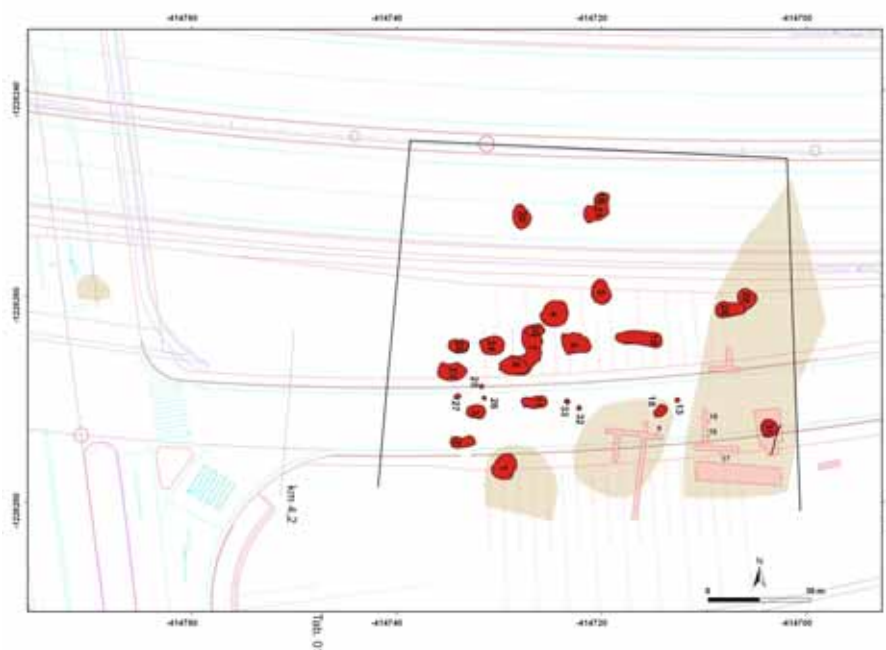
METÓDA A ORGANIZÁCIA VÝSKUMU

Záchranný výskum na trase rýchlostnej komunikácie R1 – severný obchvat – v Banskej Bystrici prebehol v niekoľkých fázach. Najskôr sa realizoval predstihový archeologický výskum na ploche hlavného telesa stavby. Pozostával z paralelnej obhliadky zemných prác, začistenia profilov. V mieste identifikovaných archeologických situácií boli plochy dočisťované pomocou hladkej lyžice (JCB) a ručne. Následne tu bol vykonaný plošný archeologický výskum (v úseku 4,1-4,3 km).

ZHODNOTENIE VÝSLEDKOV ARCHEOLOGICKÉHO VÝSKUMU

Osada z obdobia včasného stredoveku sa nachádzala vo východnej časti Banskej Bystrice – v katastrálnom území Senica, v km 4,2 na trase R1 v Banskej Bystrici. Neďaleko je sútok Selčianskeho potoka a Hrona. Tvorili ju zahĺbené sídliskové objekty na ploche 40 x 25 metrov. Osadu predbežne datujeme do obdobia od 8. stor. do 10. stor., s prevahou nálezov predveľkomoravského horizontu. Okrem toho boli identifikované ojedinelé atypické črepy z praveku, príp. protohistorického obdobia. Komplexne bolo preskúmaných 29 zahĺbených sídliskových objektov z obdobia stredoveku. Väčšinou ide o jamy bez bližšieho určenia funkcie, v šiestich prípadoch sa podarilo identifikovať kolové jamy (obj. 13, 25 – 27, 32, 33).

Na skúmanej ploche boli zaznamenané tri superpozície objektov (obj. 8, 7 a 30, obj. 19 a 21, obj. 28 a 29). Pôdorys sídliskových jám bol zväčša oválny s kolmými alebo ku dnu sa zužujúcimi stenami. Ojedinelo bola súčasťou jám aj vrstva kameňov (napr. obj. 10, 11, 18). Veľkosť objektov bola rôzna, väčšinou však nepresahovala 3 m. Výnimku tvorí objekt 10, v ktorom bola zaznamenaná súvislá vrstva kameňov. Úzky objekt (š. 1,25 m) dosahoval dĺžku 4,4 m a okrem keramického materiálu v ňom bola nájdená aj struska, či praslen. Objekty boli pomerne plytké, zachytená hĺbka jám len výnimočne dosahovala 50 cm (obj. 5). Maximálna niveleta úrovne zachytenia objektu bola 350, 15 m n. m. Súčasťou antropogénneho zásypu jám bola silná prímes uhlíkov. Vo výplni objektov boli nájdené najmä fragmenty keramických nádob a mazanice. Zastúpené sú aj hlinené prasleny, fragmenty železných predmetov a ojedinelo aj struska. Keramika je vyhotovená z hlíny s prímесou piesku a malých kamienkov. Zdobená je pre toto obdobie typickým ornamentom v motíve viacnásobných vlnoviek, vodorovných a zvislých línií jednoduchých i násobných rýh. Veľmi slabo sú zastúpené osteologické nálezy čo zrejme súvisí s chemickým zložením podložja a výplne objektov. Územie v ktorom sa lokalita nachádza je silne podmáčané. To sa prejavilo na jeseň 2009, keď bola celá plocha osady zaliata vodou.

Obr. 01. Banská Bystrica, R1-severný obchvat. Plán slovanskej osady v km 4,2.

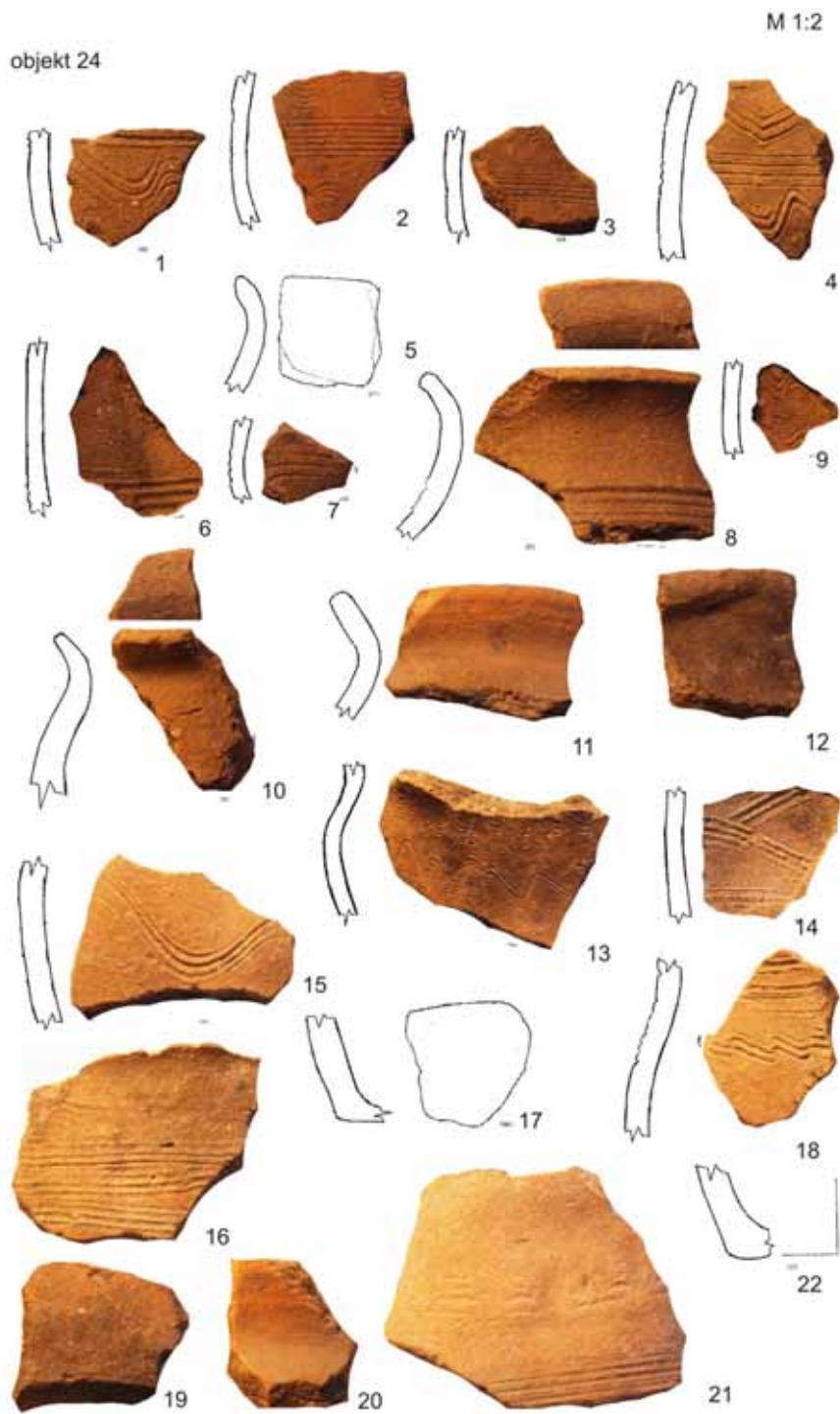
Obr. 02. Banská Bystrica, R1-severný obchvat. Letecký pohľad na slovanskú osadu v km 4,2.

Obr. 03. Banská Bystrica, R1-severný obchvat. Pohľad na slovanskú osadu v km 4,2 počas výskumu.

Obr. 04. Banská Bystrica, R1-severný obchvat. Výber nálezov - praselny.

Obr. 05. Banská Bystrica, R1-severný obchvat. Výber nálezov – keramika z obj. 28.